

Informatiekaart Zorgverzekeringen 2024

Trends & ontwikkelingen

Gepubliceerd 19 september 2024

Introductie

In deze informatiekaart vindt u informatie over een aantal trends en ontwikkelingen rondom de zorgverzekeringen van de afgelopen periode. Dit format is nieuw en vervangt onze jaarlijkse publicatie van de monitor Zorgverzekeringen rond oktober. In plaats daarvan publiceren we op passende momenten in het jaar een informatiekaart waarin we relevante ontwikkelingen schetsen. Zo krijgt u een actueler overzicht en kunnen wij tijdig relevante aandachtspunten agenderen. In deze editie gaan we onder andere in op het polisaanbod, de premies en premieverschillen die zorgverzekeraars hanteren en de ontwikkelingen in het keuzegedrag voor een zorgverzekering van consumenten en verzekerden. Daarnaast publiceren wij deze informatiekaart tegelijk met het onderzoek: 'Polisverschillen en consumentenkeuzes in de zorgverzekeringsmarkt', dat we samen met de Autoriteit Consument en Markt hebben uitgevoerd.

De inhoud van deze informatiekaart in het kort:

- 1 Het aanbod op de polismarkt blijft redelijk stabiel en daarmee ontwikkelt dit zich niet in de gewenste richting van een overzichtelijker polisaanbod. Daarnaast zien we een daling van het aantal restitutiepólissen. Restitutiepólissen zijn fors duurder geworden ten opzichte van andere polissen. Ook het aantal verzekerden met een restitutiepólis daalt flink.
- 2 Ondanks een iets lager overstappercentage van 7,4% en een dalende overstapwinst zien we dat de prijsgevoeligheid van verzekerden onverminderd hoog blijft. Verzekerden kiezen verhoudingsgewijs steeds minder voor een duurdere collectieve verzekering.

Monitoring en toezicht NZa

De NZa monitort nauwgezet de trends en ontwikkelingen rondom zorgverzekeraars, polissen, inkomsten, uitgaven, resultaten en keuzegedrag van verzekerden. Dit doen we om inzichtelijk te maken hoe het ervoor staat met de betaalbaarheid, toegankelijkheid, solidariteit en transparantie op de zorgverzekeringsmarkt. Zodat we risico's tijdig kunnen signaleren, agenderen en waar nodig maatregelen nemen, zoals het aanscherpen van de regels.

1 Polisaanbod en premies

1.1 Polisaanbod 2024

In 2024 zijn er 59 polissen, één minder dan in 2023. Hiervan hebben 20 polissen beperkende voorwaarden. Beperkende voorwaarden houden in dat er of wel sprake van een beperkt gecontracteerd zorgaanbod of dat de vergoeding voor niet-gecontracteerde zorg minder dan 75% van het gemiddeld gecontracteerde tarief is. Deze polissen worden ook budgetpolissen genoemd. In 2024 blijft het aantal naturapolissen zonder beperkende voorwaarden gelijk ten opzichte van 2023. Het aantal naturapolissen met beperkende voorwaarden daalt van 17 in 2023 naar 16 in 2024. Het aantal combinatiepolissen neemt in dezelfde periode toe van 16 naar 19, waarvan vier met beperkende voorwaarden. Het aantal van 20 budgetpolissen neemt in 2024 met één af ten opzichte van 2022 en 2023 (21 budgetpolissen). Het aantal restitutiepolissen neemt af van 7 naar 4.

Overzicht polissoorten

	2024	2023	2022	2021	2020
Natura	36	37	37	37	34
Combinatie	19	16	12	5	4
Restitutie	4	7	11	15	17
Totaal	59	60	60	57	55

1.2 Trend: zorgpremie stijgt

Polissen met beperkende voorwaarden zijn goedkoper dan de overige polissen. Opvallend is dat de restitutiepolissen fors duurder zijn dan de overige polissen. Ook de stijging van de premie ten opzichte van het voorgaande jaar is bij restitutiepolissen het grootst. In 2024 is een restitutiepolis gemiddeld 243 euro per jaar duurder dan een naturapolis (in 2023 172 euro, in 2022 154 euro en in 2017 maar 13 euro).

Gemiddeld betaalde premie per polissoort met uitsplitsing naar budgetpolis

Type polis	2024	2023	2022	2021	2020
Polis met beperkende voorwaarden	1.674	1.565	1.411	1.377	1.323
Natura zonder beperkende voorwaarden	1.753	1.662	1.525	1.475	1.416
Combinatie zonder beperkende voorwaarden	1.821	1.698	1.552	1.507	1.403
Restitutie	1.970	1.804	1.649	1.559	1.484
Alle polissen	1.747	1.650	1.514	1.471	1.414

Gemiddeld betaalde nominale premie per jaar

Gemiddeld betaalde nominale premie per jaar per type verzekering

Type polis	2024	2023	2022	2021	2020
Individueel	1.726	1.621	1.497	1.461	1.409
Collectief	1.763	1.671	1.527	1.477	1.418
Alle	1.747	1.650	1.514	1.471	1.414

Voor het vijfde jaar op rij betalen individueel verzekerden gemiddeld minder premie dan collectief verzekerden. In 2024 betaalden collectief verzekerden gemiddeld € 37 meer premie voor de basisverzekering dan individueel verzekerden.

1.3 Premieverschillen

Het verschil tussen de duurste en goedkoopste polis stijgt in 2024 naar € 468 per jaar ofwel € 39 per maand in 2024 ten opzichte van € 403 per jaar ofwel € 34 per maand in 2023. De relatief lage spreiding in 2023 was onder meer het gevolg van de invoering van de zogeheten bandbreedteregeling. Met die bandbreedteregeling werd het vereveningsresultaat boven een bepaalde bandbreedte met 75% afgeroomd. Deze bandbreedteregeling is met ingang van 2024 weer afgeschaft, tegelijkertijd is de maatregel constrained regression ingevoerd. Door de invoering van constrained regression worden gezonde verzekerden structureel minder winstgevend in de risicoverevening. Hierdoor is de prikkel gedaald om de premie van zeer winstgevende polissen te verlagen en zo beneden de bandbreedte uit te komen. Tegelijkertijd is het de verwachting dat de winsten op polissen met gezonde verzekerden dalen. De spreiding is na 2023 nog wel de kleinste in de afgelopen vijf jaar.

Prijsverschil duurste en goedkoopste verzekering

Prijsverschil duurste en goedkoopste polis

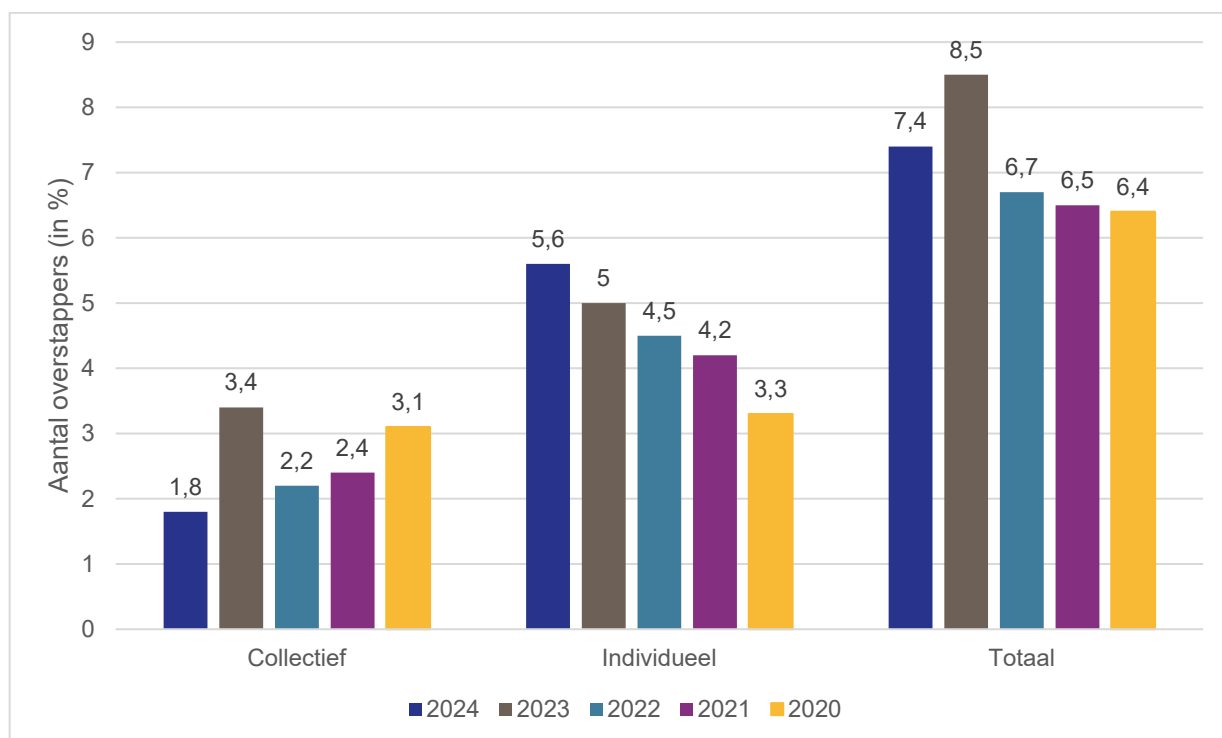
	2024	2023	2022	2021	2020
Duurste	2.051	1.878	1.835	1.775	1.715
Goedkoopste	1.583	1.475	1.299	1.264	1.216
Vershil	468	403	536	511	499

2 Keuzegedrag consumenten

2.1 Overstappers

Per 2024 is 7,4% van de verzekerden overgestapt naar een andere zorgverzekeraar. In 2024 zijn fors meer verzekerden overgestapt naar een individuele verzekering dan naar een collectieve verzekering. Dat gebeurde ook in voorgaande jaren. Dit kan mogelijk deels worden verklaard doordat er steeds minder polissen met een collectieve korting kunnen worden afgesloten. In 2022 zijn dat er 31 van de 60 (in 2021 34 van de 57, in 2020 36 van de 55 en in 2019 39 van de 59).

Percentage overstappers

	2024	2023	2022	2021	2020
Collectief	1,8	3,4	2,2	2,4	3,1
Individueel	5,6	5,0	4,5	4,2	3,3
Totaal	7,4	8,5	6,7	6,5	6,4

Bron overstappers totaal: Vektis Zorgthermometer Verzekerden in beeld (op basis Aanlevering Verzekerdengegevens door de zorgverzekeraars).

Bron voor verdeling naar individueel / collectief: Vektis, Gegevensvraag Verzekerdenmobiliteit Keuzegedrag

Het overstapcijfer bevat alle verzekerden die per 1 januari van zorgverzekeraar wisselen, behalve als dat collectief gebeurt, waarbij de verzekerden niet uit eigen beweging van verzekeraar veranderen. Dat is bijvoorbeeld het geval als een zorgverzekeraar door fusie of portefeuilleoverdracht ophoudt te bestaan. De verzekerden krijgen dan een andere, vergelijkbare polis aangeboden van de 'nieuwe' zorgverzekeraar. Dit gebeurt ook als een volmachtverzekeraar de verzekerden die via hem zijn verzekerd meeneemt naar een andere zorgverzekeraar.

2.2 Keuze voor budgetpolis neemt toe

Het percentage verzekerden met een restitutiepolis neemt in 2024 verder af tot iets minder dan 1,4%. Dat komt vooral door de wijziging van 3 restitutiepolissen naar combinatiepolissen (zonder beperkende voorwaarden). We zien dat dit steeds vaker gepaard gaat met een vergoedingsbeperking voor niet-gecontracteerde zorg in de wijkverpleging en ggz. Het percentage verzekerden met een combinatiepolis groeit naar 20,7% en het percentage verzekerden met een natura polis naar 78,0%. Het aantal verzekerden met een budgetpolis (dat kan zowel een natura als een combinatiepolis zijn) neemt in 2024 toe tot 26,8% van de verzekerden.

Welk type polissen sloten verzekerden af (percentage verzekerden)?

Type polis	2024	2023	2022	2021	2020
Natura	78,0	76,9	76,1	77,4	76,2
Combinatie	20,7	18,4	14,2	7,7	5,5
Restitutie	1,4	4,7	9,7	14,9	18,3
Waarvan polis met beperkende voorwaarden	26,8	24,5	21,8	18,4	13,1

2.3 Aanvullende verzekeringen

In 2024 heeft 81,6% van de verzekerden ook een aanvullende verzekering. Van de collectief verzekerden is 89,2% aanvullend verzekerd, van de individueel verzekerden 71,9%. Het percentage verzekerden met een dekking voor de tandarts in de aanvullende verzekering is in 2024 74,1% van de aanvullend verzekerden. Dat gaat om 60,5% van alle basisverzekerden.

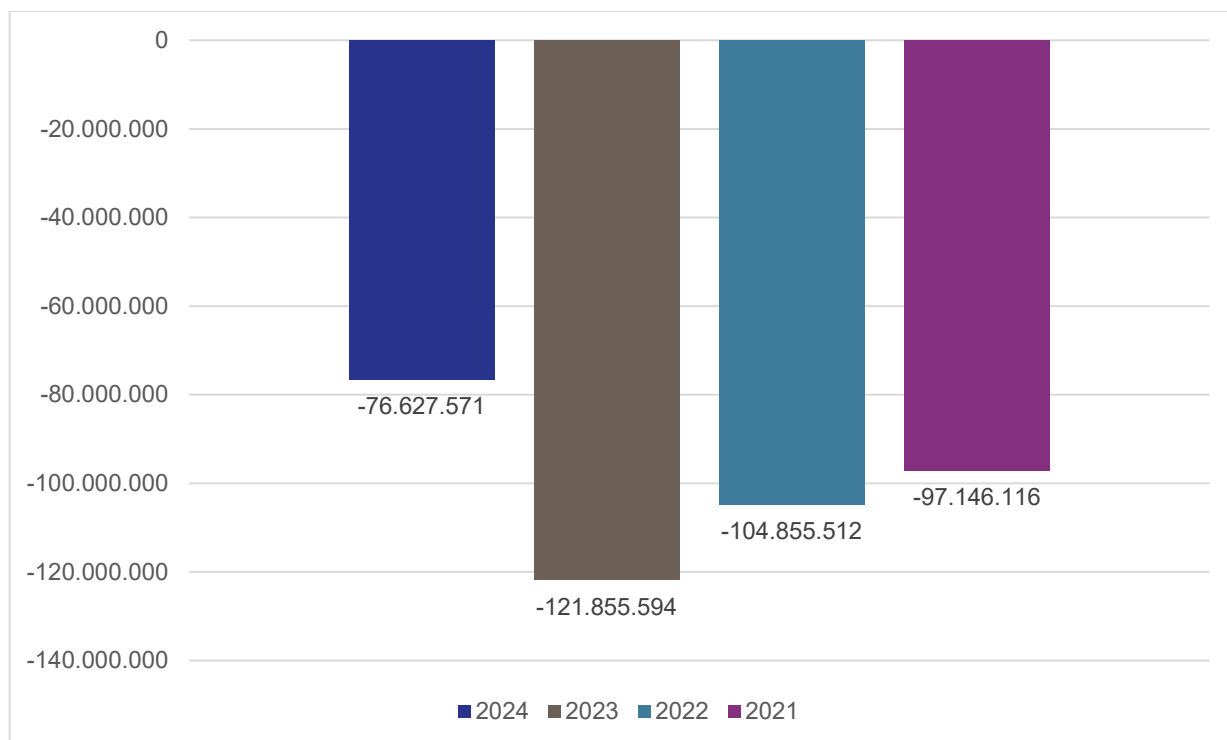
Aantal basis- en aanvullend verzekerden

Jaar	Basisverzekerden	Aanvullendverzekerden
2024	17.702.794	14.443.307
2023	17.561.920	14.525.756
2022	17.485.200	14.614.035
2021	17.383.254	14.581.594
2020	17.329.946	14.435.701

2.4 Premiebesparing

Verzekerden besparen in 2024 ruim 76 miljoen euro door over te stappen naar een goedkopere polis. Het betreft hier de overstap naar een andere polis. Die overstap kan ook binnen dezelfde zorgverzekeraar plaatsvinden. De overstapwinst was in 2021, 2022 en 2023 aanzienlijk hoger dan in de voorgaande jaren. In 2024 daalt de overstapwinst juist weer.

Besparing premie in euro's door over te stappen ('overstapwinst')

Jaar	Besparing door over te stappen van zorgverzekering
2024	-76.627.571
2023	-121.855.594
2022	-104.855.512
2021	-97.146.116

2.5 Consumenten kiezen prijsbewuster

De prijsgevoeligheid van verzekerden is fors gestegen de laatste twee jaren. Dit betekent dat verzekerden prijsbewuster worden en sterker reageren op verschillen in premie. Mogelijk heeft dit te maken met de hoge inflatie in de afgelopen periode. In de overstapperiode naar 2024 daalde de vraag naar een polis met 21,7% als de premie van die polis met 10% steeg en de premie van andere polissen gelijk zou blijven (Markt prijsgevoeligheid). In de overstapperiode naar 2023 was dat 22%, in 2022 12% en in 2021 14%. Vanwege de toegenomen prijsgevoeligheid van consumenten is het belangrijk dat zij een goed afgewogen keuze maken voor een zorgverzekering die niet enkel is gebaseerd op de laagste premie, maar ook andere aspecten, zoals zorginkoop, kwaliteit en hun verwachte zorgbehoefte. Hierop wordt uitgebreider ingegaan in het rapport "Polisverschillen en consumentenkeuzes in de zorgverzekeringsmarkt".

Prijsgevoeligheid

Jaar	Besparing	Markt prijsgevoeligheid
2024	-76.627.571	-2.170
2023	-121.855.594	-2.197

Jaar	Besparing	Markt prijsgevoeligheid
2022	-104.855.512	-1.203
2021	-97.146.116	-1.429

2.6 Collectiviteiten nog in trek, ondanks afschaffing korting

Het aantal collectief verzekerden neemt jaarlijks af. Dit is vooral het geval van de afschaffing van de collectiviteitskorting op de basisverzekering in 2023. Toch is in 2024 55,3% van de verzekerden via een collectiviteit verzekerd. Blijkbaar is het voor veel verzekerden toch interessant om bij een collectief te blijven. Dit kan mogelijk te maken hebben aspecten zoals merktrouw, aanvullende afspraken zoals de aanvullende verzekering of het gemak om producten in een collectief te bundelen. Ook kan het zijn dat verzekerden een overstap niet lonend vinden vanwege de zoekkosten en het te verwachten premievoordeel.

Het aantal verzekerden wat is verzekerd via een werkgeverscollectiviteit daalt van 4,89 miljoen in 2023 naar 4,66 miljoen in 2024. Het gaat om 47,5% van de collectief verzekerden in 2024 ten opzichte van 48% in 2023. Daarnaast zien we een stijging van het aantal collectief verzekerden bij gemeenten, sportverenigingen en 'overige' (veelal gelegenheidscollectiviteiten). We zien een daling van het aantal verzekerden met ouderenbondencollectiviteiten en studentencollectiviteiten. Voor de andere soorten collectiviteiten blijven de percentages in 2024 ongeveer gelijk aan 2023.

Uitsplitsing collectief naar soort collectiviteit (nieuwe indeling 2020)

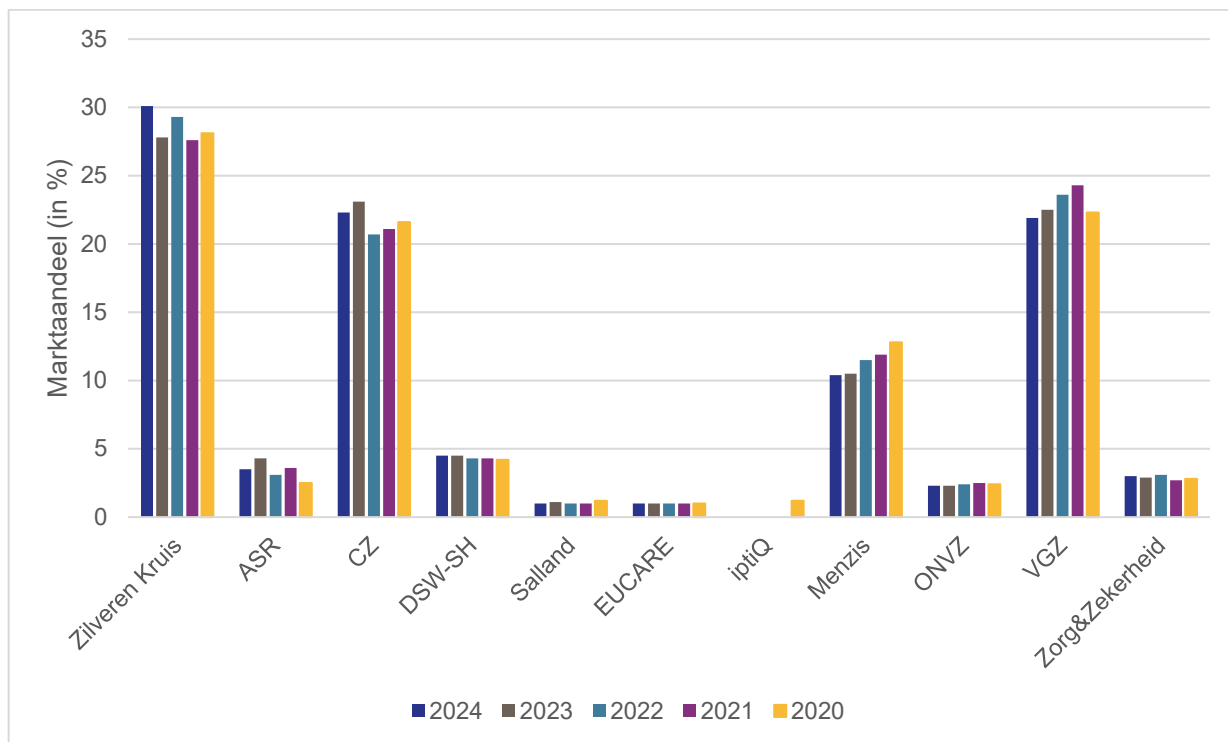
Aantal verzekerden per soort collectiviteit

Collectiviteiten	2024	2023	2022	2021	2020
Werkgevers	4.655.515	4.893.272	5.278.888	5.375.408	5.587.306
Overige	4.013.787	4.118.021	3.988.171	3.858.593	3.947.255
Gemeenten	625.099	642.206	672.000	670.036	683.489
Ouderenbonden	239.600	251.037	409.888	409.948	310.496
Studenten	102.582	146.348	158.033	176.972	193.904
Sportverenigingen	65.969	58.007	61.228	68.111	61.211
Vakbonden	45.234	46.628	47.025	65.707	53.357
Patiëntenverenigingen	36.417	37.557	62.651	64.046	50.832

3 Marktpositie zorgverzekeraars

Het aantal zorgverzekeraars is de laatste jaren stabiel met 10 concerns met samen 20 zorgverzekeraars. In 2024 zien we als voornaamste ontwikkeling een forse groei in het marktaandeel van Zilveren Kruis nadat zij in 2023 juist aanzienlijk marktaandeel had verloren. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat het label FBTO de goedkoopste polis zonder vrijwillig eigen risico aanbiedt in 2024.

Marktaandelen per concern (in procenten)

Concern	2024	2023	2022	2021	2020
Zilveren Kruis	30,1	27,8	29,3	27,6	28,1
ASR	3,5	4,3	3,1	3,6	2,5
CZ	22,3	23,1	20,7	21,1	21,6
DSW-SH	4,5	4,5	4,3	4,3	4,2
Salland	1	1,1	1	1	1,2
EUCARE	1	1	1	1	1
iptiQ	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1,2
Menzis	10,4	10,5	11,5	11,9	12,8
ONVZ	2,3	2,3	2,4	2,5	2,4
VGZ	21,9	22,5	23,6	24,3	22,3
Zorg&Zekerheid	3	2,9	3,1	2,7	2,8

Marktaandelen op basis van het aantal verzekerden geven weer hoe groot de verschillende spelers op de zorgverzekeringsmarkt zijn. De vier grootste concerns hebben samen in 2024 een marktaandeel van 84,7% (2023: 84%). Zilveren Kruis wint 2,3% marktaandeel. VGZ (-0,6%) en CZ (-0,8%) verliezen marktaandeel. Bijna alle andere concerns blijven min of meer gelijk in marktaandeel.

3.1 Concentratie

De concentratiegraad van de tien zorgverzekeringsconcerns bepalen we via de Herfindahl-Hirschman Index (HHI). Deze is gebaseerd op de marktaandelen. Hoe hoger de index, hoe hoger de concentratie in de markt. Bij een HHI van 2000 of hoger spreken we van een geconcentreerde markt. Een hoge concentratiegraad zou kunnen duiden op verminderde concurrentie, dat hoeft echter niet per se het geval te zijn. Per 2024 stijgt de concentratie licht door de eerder genoemde verschuiving van marktaandelen. In 2023 was er nog een lichte daling te zien.

Marktconcentratie (HHI) Nederland

Jaar	HHI
2024	2060
2023	2000
2022	2043
2021	2005
2020	1976